

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

TRỊNH QUANG ĐẠT

**QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC
ĐÁP ỨNG YÊU CẦU ĐẢM BẢO CHẤT LƯỢNG
GIÁO DỤC TRONG CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC
HUYỆN YÊN THẾ, TỈNH BẮC GIANG**

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 601405

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
CHUYÊN NGÀNH QUẢN LÝ GIÁO DỤC**

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

PGS.TS BÙI VĂN QUÂN

Thái Nguyên, năm 2011

MỤC LỤC

Trang phụ bìa	
Lời cảm ơn	
Mục lục	
Danh mục các chữ viết tắt	
Danh mục các bảng	

MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	3
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu.....	3
3.1. Khách thể nghiên cứu	3
3.2. Đối tượng nghiên cứu	3
4. Giới hạn phạm vi nghiên cứu	3
5. Giả thuyết khoa học	4
6. Nhiệm vụ nghiên cứu	4
7. Phương pháp nghiên cứu	4
7.1. Nhóm các phương pháp nghiên cứu lý luận.....	4
7.2. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn	4
7.3. Phương pháp thống kê.....	5
8. Cấu trúc luận văn.....	5
Chương 1	6
CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO YÊU CẦU ĐẢM BẢO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC.	
1.1. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	6
1.2. Một số khái niệm cơ bản	7
1.2.1. Quản lý	7
1.2.2. Quản lý giáo dục.....	9
1.2.3. Đảm bảo chất lượng giáo dục	15
1.3. Đổi mới giáo dục tiểu học và yêu cầu về đảm bảo chất lượng giáo dục tiểu học hiện nay.....	16

1.3.1. Những vấn đề chung về đổi mới giáo dục tiểu học hiện nay	16
1.3.2. Các yêu cầu cơ bản để đảm bảo chất lượng giáo dục tiểu học hiện nay	19
1.4. Định hướng và nội dung quản lý dạy học theo yêu cầu đảm bảo chất lượng giáo dục ở trường tiểu học.....	24
1.4.1. Định hướng đổi mới quản lý hoạt động dạy học ở trường tiểu học.....	24
1.4.2. Nội dung quản lý dạy học theo yêu cầu đảm bảo chất lượng giáo dục ở trường tiểu học	25
Chương 2	30
THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC HUYỆN YÊN THẾ, TỈNH BẮC GIANG.....	30
2.1. Vài nét khái quát về đặc điểm của các trường tiểu học huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang.	30
2.1.1. Đặc điểm kinh tế, xã hội huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang.....	30
2.1.2. Đặc điểm các trường tiểu học huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang	32
2.2. Thực trạng hoạt động dạy học theo chương trình hiện nay ở các trường tiểu học huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang.	32
2.2.1. Một số kết quả giáo dục của các trường tiểu học huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang.	32
2.2.2. Thực trạng quy mô và chất lượng đội ngũ ở các trường Tiểu học huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang.	34
2.2.3. Thực trạng hoạt động dạy học theo chương trình hiện nay ở các trường tiểu học huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang	36
2.3. Thực trạng quản lý hoạt động dạy học theo chương trình hiện nay ở các trường tiểu học huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang	46
2.3.1. Kết quả khảo sát mức độ nhận thức, đánh giá mức độ thực hiện các nội dung quản lý	46
2.3.2. Thực trạng biện pháp QL thực hiện chương trình hiện nay	47
2.3.3. Thực trạng biện pháp quản lý đổi mới phương pháp dạy học.....	48
2.3.4. Thực trạng QL đổi mới kiểm tra đánh giá của Hiệu trưởng.....	50
2.3.5. Thực trạng biện pháp QL CSVC, thiết bị phục vụ cho dạy học.....	51

2.3.6. Đánh giá thực trạng HĐDH và QLHĐDH đáp ứng yêu cầu đảm bảo chất lượng giáo dục trong các trường tiểu học của huyện Yên Thế tỉnh Bắc Giang	51
2.3.7. Những vấn đề đặt ra trong QL HĐDH đáp ứng yêu cầu đảm bảo chất lượng giáo dục trong các trường tiểu học của huyện Yên Thế tỉnh Bắc Giang	54
Chương 3	55
BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO YÊU CẦU ĐẢM BẢO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC Ở CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC HUYỆN YÊN THẾ, TỈNH BẮC GIANG	55
3.1. Căn cứ đề xuất biện pháp	55
3.2. Các biện pháp quản lý HĐDH học đáp ứng yêu cầu đảm bảo chất lượng giáo dục trong các trường tiểu học của huyện Yên Thế tỉnh Bắc Giang	56
3.2.1. Nâng cao nhận thức cho đội ngũ giáo viên, cha mẹ học sinh, học sinh và các lực lượng xã hội về sự cần thiết phải đổi mới giáo dục đáp ứng yêu cầu đảm bảo chất lượng giáo dục trong các trường tiểu học.....	56
3.2.2. Đẩy mạnh công tác bồi dưỡng nâng cao phẩm chất đạo đức, năng lực chuyên môn cho đội ngũ giáo viên.	59
3.2.3. Tăng cường quản lý việc xây dựng kế hoạch; thực hiện kế hoạch, chương trình theo quy định.	66
3.2.4. Tăng cường chỉ đạo đổi mới PPDH, kết hợp sử dụng các phương tiện dạy học hiện đại.	68
3.2.5. Tăng cường quản lý đổi mới kiểm tra, đánh giá chất lượng dạy học.....	71
3.2.6. Tăng cường CSVC, thiết bị dạy học. Khai thác triệt để có hiệu quả CSVC, thiết bị giáo dục hiện có.....	73
3.3. Khảo nghiệm tính cấp thiết và tính khả thi của các biện pháp.....	75
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	78
1. Kết luận.....	78
2. Kiến nghị:	79
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	82

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CHỮ VIẾT TẮT	XIN ĐỌC LÀ
CBQL	Cán bộ quản lý
CBGV	Cán bộ giáo viên
CSVC	Cơ sở vật chất
CT, SGK	Chương trình, sách giáo khoa
CTTH	Chương trình tiểu học
GD&ĐT	Giáo dục & Đào tạo
GV	Giáo viên
GD	Giáo dục
HT	Hiệu trưởng
HĐDH	Hoạt động dạy học
HĐGD	Hoạt động giảng dạy
HS	Học sinh
HSCM	Hồ sơ chuyên môn
NQ	Nghị quyết
QL	Quản lý
QLGD	Quản lý giáo dục
QĐ	Quyết định
PHHS	Phụ huynh học sinh
PPDH	Phương pháp dạy học
KHTN	Khoa học tự nhiên
TH	Tiểu học
TW	Trung ương
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Trang

Bảng 2.2.1.a. Kết quả xếp loại môn Toán và Tiếng Việt học sinh Tiểu học Yên Thế từ năm học 2007 - 2008 đến năm học 2009 - 2010.....	32
Bảng 2.2.1.b. Kết quả xếp loại đạo đức học sinh Tiểu học Yên Thế từ năm học 2007-2008 đến năm học 2009 - 2010.....	33
Bảng 2.2.1.c. Kết quả học sinh Tiểu học Yên Thế đạt học sinh Giỏi, Tiên tiến, Khen từng mặt từ năm học 2007-2008 đến năm học 2009-2010.....	33
Bảng 2.2.1.d. Tổng hợp kết quả PCGDTH trong 5 năm	34
Bảng 2.2.2.a. Cơ cấu CBQL, GV Tiểu học huyện Yên Thế.....	35
Bảng 2.2.2.b. Đội ngũ cán bộ, giáo viên Tiểu học huyện Yên Thế.....	35
Bảng 2.2.2.c. Số giáo viên tiểu học dạy giỏi cấp huyện, cấp tỉnh huyện Yên Thế.....	36
Bảng 2.2.3.a. Khảo sát nội dung quản lý hoạt động dạy học ở các trường tiểu học huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang.....	38
Bảng 2.2.3.b. Khảo sát trình độ công tác quản lý HĐDH ở các trường tiểu học	40
Bảng 2.2.3.c. Khảo sát thuận lợi, khó khăn của GV khi dạy chương trình tiểu học hiện nay.....	45
Bảng 2.3.1. Kết quả khảo sát mức độ nhận thức, đánh giá mức độ thực hiện	46
Bảng 2.3.2. Kết quả khảo sát thực trạng QL chương trình dạy học của HT.....	47
Bảng 2.3.3. Kết quả khảo sát thực trạng QL đổi mới phương pháp dạy học.....	48
Bảng 2.3.4. Kết quả khảo sát thực trạng QL đổi mới kiểm tra đánh giá của HT.....	50
Bảng 2.3.5. Kết quả khảo sát thực trạng quản lý CSVC, thiết bị dạy học của HT.....	51
Bảng 3.1. Đánh giá mức độ cần thiết của các biện pháp đề xuất.....	76
Bảng 3.2. Đánh giá mức độ khả thi của các biện pháp đề xuất.....	77

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Nghị quyết 40/2000/QH khoá X ngày 09/12/2000 đã chỉ rõ: “Chủ trương đổi mới chương trình giáo dục phổ thông là xây dựng nội dung chương trình, phương pháp giáo dục, SGK phổ thông mới nhằm nâng cao chất lượng giáo dục thế hệ trẻ, đáp ứng yêu cầu phát triển nguồn nhân lực, phục vụ công nghiệp hoá - hiện đại hoá đất nước phù hợp với thực tiễn và truyền thống Việt Nam, tiếp cận trình độ giáo dục phổ thông ở các nước phát triển trong khu vực và thế giới”... và “Đổi mới nội dung chương trình, SGK, phương pháp dạy học phải được thực hiện đồng bộ với việc nâng cấp và đổi mới trang thiết bị dạy học, tổ chức đánh giá, thi cử, chuẩn hoá trường sở, đào tạo đội ngũ giáo viên và công tác quản lý giáo dục”. [17]

Vì vậy, nghị quyết 37/2004/ QH khoá XI đã yêu cầu nâng cao chất lượng thực hiện nghị quyết 40/2000/QH và nghị quyết 41/2000/ QH khoá X, nghị quyết đã khẳng định: “Đổi mới toàn diện công tác quản lý nhà nước về giáo dục theo hướng phân công, phân cấp rõ trách nhiệm, quyền hạn của Bộ Giáo dục và đào tạo, của các bộ ngành, UBND cấp tỉnh và cơ sở giáo dục, lấy việc quản lý chất lượng làm nhiệm vụ trọng tâm; củng cố tổ chức thanh tra và đẩy mạnh công tác thanh tra giáo dục, thực hiện kiểm định chất lượng giáo dục hàng năm” và “Tập trung xây dựng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục đủ về số lượng, đồng bộ về cơ cấu, đạt chuẩn về trình độ đào tạo; đặc biệt coi trọng việc nâng cao bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, lương tâm, trách nhiệm nghề nghiệp. Hoàn thiện cơ chế, chính sách về đào tạo, bồi dưỡng, sử dụng và tạo điều kiện cho nhà giáo, cán bộ quản lý giáo dục thường xuyên tự học tập để cập nhật kiến thức, nâng cao trình độ, kỹ năng về chuyên môn, nghiệp vụ, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục”. [18]

Trong hệ thống giáo dục quốc dân, tiểu học là bậc học có ý nghĩa rất quan trọng liên quan đến mọi nhà, mọi người, mọi tầng lớp trong xã hội. Đây là bậc học nền tảng có nhiệm vụ xây dựng và phát triển tình cảm, đạo đức, trí tuệ, thẩm mỹ, thể chất cho trẻ em nhằm hình thành cơ sở ban đầu cho sự phát triển toàn diện nhân

cách con người. Mục tiêu này có đạt được hay không? Cần có những biện pháp nào để thực hiện mục tiêu đó? Để trả lời những câu hỏi như vậy cần phải có sự đánh giá đúng thực trạng công tác quản lý hoạt động giảng dạy và phải xây dựng được các biện pháp quản lý để từ đó nâng cao chất lượng hoạt động giảng dạy ở bậc tiểu học.

Việc đổi mới chương trình và sách giáo khoa, đổi mới phương pháp dạy học, đổi mới công tác chỉ đạo và đánh giá ở tiểu học được triển khai, thực hiện đại trà trong toàn quốc từ năm học 2002-2003 đến nay đã được hơn tám năm. Trong quá trình tổ chức thực hiện do CT, SGK có nhiều đổi mới so với chương trình cũ về mục tiêu giáo dục, nội dung giáo dục, phương pháp giáo dục... nên công tác chỉ đạo, quản lý còn gặp nhiều khó khăn cần tháo gỡ. Đánh giá sau 5 năm thực hiện ở tiểu học Bộ GD&ĐT đã nêu: “với sự quan tâm của nhà nước và nỗ lực của các địa phương, tỉ lệ giáo viên trên chuẩn ngày càng tăng lên. Tuy nhiên tỉ lệ giáo viên đạt chuẩn và trên chuẩn mới dừng lại ở chuẩn đào tạo, chưa thể hiện đúng thực chất trình độ chuẩn chuyên môn nghiệp vụ. Bởi vậy, việc triển khai nội dung chương trình, sách giáo khoa mới còn gặp nhiều khó khăn, góp phần tạo ra tình trạng “quá tải” trong triển khai thực hiện. Sự yếu kém của một bộ phận đội ngũ GV được đánh giá là một trong những “trở ngại” của việc thực hiện chương trình mới”. [12]

Thực tiễn công tác quản lý HĐDH theo chương trình hiện nay ở các trường Tiểu học huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang còn có những hạn chế, bất cập trong tổ chức thực hiện, cũng như quản lý chỉ đạo, chưa thực sự đáp ứng yêu cầu đổi mới.

Trong những năm qua, bên cạnh thành tích đã đạt được, ngành Giáo dục và Đào tạo tỉnh Bắc Giang nói chung và huyện Yên Thế nói riêng đang đứng trước những vấn đề cấp thiết cần phải giải quyết. Tuy chất lượng giáo dục ở các trường tiểu học những năm gần đây đã nâng lên nhưng chất lượng dạy học các môn vẫn còn bộc lộ nhiều hạn chế, chưa đạt được “Điều quan trọng là sự đổi mới trong giáo dục tiểu học phải mang lại lợi ích thiết thực cho học sinh ít nhất là trên hai phương diện: tinh thần và phát triển tư duy vừa sức, phù hợp với tâm lý lứa tuổi học sinh tiểu học”[7]. Hoạt động giảng dạy của đội ngũ giáo viên trong các trường tiểu học của huyện Yên Thế tuy đã đi vào nề nếp song hiệu quả còn khá khiêm tốn do các biện pháp quản lý hoạt động này của các nhà quản lý giáo dục còn nhiều bất cập,

chưa phù hợp với yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay. “Chất lượng đội ngũ làm công tác quản lý vẫn còn nhiều yếu kém, chưa đáp ứng yêu cầu đổi mới và nâng cao chất lượng giáo dục- đào tạo”. [19]

Xuất phát từ những lý do nêu trên và từ thực tế công tác quản lý hoạt động giảng dạy ở các trường tiểu học huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang tôi tiến hành nghiên cứu đề tài: “**Quản lý hoạt động dạy học đáp ứng yêu cầu đảm bảo chất lượng giáo dục ở các trường tiểu học huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang**” nhằm đánh giá đúng thực trạng và từ đó đề xuất một số biện pháp quản lý hoạt động giảng dạy ở các trường tiểu học góp phần nâng cao chất lượng và phát triển giáo dục ở Yên Thế nói riêng và tỉnh Bắc Giang nói chung, đáp ứng với yêu cầu đòi hỏi của xã hội đối với giáo dục và đào tạo trong giai đoạn hiện nay.

2. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn về quản lý HĐDH ở các trường Tiểu học của huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang; đề xuất một số biện pháp quản lý HĐDH học theo yêu cầu đảm bảo chất lượng giáo dục ở các trường Tiểu học của huyện nhằm góp phần thực hiện mục tiêu đổi mới giáo dục tiểu học hiện nay trên địa bàn huyện.

3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu

3.1. Khách thể nghiên cứu

Quản lý HĐDH ở trường Tiểu học huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang.

3.2. Đối tượng nghiên cứu

Biện pháp quản lý hoạt động giảng dạy trong các trường tiểu học của huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang theo yêu cầu đảm bảo chất lượng giáo dục.

4. Giới hạn phạm vi nghiên cứu

Đề tài nghiên cứu biện pháp quản lý HĐDH theo chương trình giáo dục tiểu học hiện hành do Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định.

5. Giả thuyết khoa học

Công tác quản lý hoạt động dạy học theo chương trình, sách giáo khoa hiện nay đã có những chuyển biến và đạt kết quả nhất định, song vẫn còn bộc lộ một số hạn chế bất cập so với yêu cầu đảm bảo chất lượng giáo dục tiểu học trong giai

đoạn hiện nay. Nếu đánh giá đúng thực trạng công tác quản lý hoạt động dạy học và xác định được các biện pháp quản lý một cách phù hợp thì sẽ góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục tiểu học.

6. Nhiệm vụ nghiên cứu

6.1. Nghiên cứu cơ sở lý luận quản lý hoạt động dạy học đáp ứng yêu cầu đảm bảo chất lượng giáo dục tiểu học.

6.2. Đánh giá thực trạng quản lý hoạt động dạy học theo chương trình hiện nay ở các trường Tiểu học huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang

6.3. Đề xuất các biện pháp quản lý HĐDH đáp ứng yêu cầu đảm bảo chất lượng giáo dục tiểu học ở các trường TH huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang

7. Phương pháp nghiên cứu

7.1. Nhóm các phương pháp nghiên cứu lý luận

Phân tích, khái quát các tài liệu về lý luận quản lý, quản lý giáo dục, văn kiện Đảng, các văn bản pháp quy về giáo dục - đào tạo của nhà nước...

7.2. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn

7.2.1. Điều tra bằng phiếu hỏi

Thu thập thông tin trên cơ sở các biểu mẫu kế hoạch, biểu mẫu thống kê trong hoạt động quản lý của nhà trường.

Điều tra: 426 người; trong đó cán bộ quản lý: 38, tổ trưởng chuyên môn, giáo viên: 388 người. Nội dung phiếu điều tra gồm:

- + Nhận thức của các cấp quản lý về quản lý HĐDH hiện nay.
- + Thực trạng công tác quản lý HĐDH theo chương trình hiện nay.
- + Các biện pháp quản lý động dạy học theo chương trình hiện nay.

7.2.2. Phỏng vấn

Phỏng vấn hiệu trưởng, hiệu phó, tổ trưởng chuyên môn, giáo viên về các biện pháp quản lý HĐDH của nhà trường, từ đó làm rõ thực trạng các biện pháp quản lý đã sử dụng ở nhà trường.

7.2.3. Tổng kết kinh nghiệm

Tổng kết kinh nghiệm các đơn vị điển hình về quản lý HĐDH theo chương trình hiện nay.